

Nr 29.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 60 och 193 §§ utsökningslagen; given Stockholms slott den 19 januari 1951.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 60 och 193 §§ utsökningslagen.

GUSTAF ADOLF.

Herman Zetterberg.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

Enligt den nuvarande lydelsen av utsökningslagen skall underrättelse om sökt utmätning eller vräkning, där underrättelsen ej kan delgivas på annat i lagen angivet sätt, anslås å den söktes husdörr. I propositionen föreslås, att underrättelsen i nu avsedda fall i stället skall i slutet kuvert avlämnas å hans hemvist eller fästas å hans husdörr.

F ö r s l a g

till

L a g

om ändrad lydelse av 60 och 193 §§ utsökningslagen.

Härigenom förordnas, att 60 och 193 §§ utsökningslagen¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

*(Nuvarande lydelse.)**(Föreslagen lydelse.)*

60 §.

Underrättelse, varom i 59 § sägs, skall, för att anses giltig, meddelas gäldenären genom utmätningsman. Har underrättelsen, av utmätningsmannen skriftligen utfärdad, bevisligen kommit gäldenären annorledes tillhanda eller ock, om han, i sitt hemvist sökt, ej kunnat där anträffas, blivit sist dagen före utmätningen meddelad hans make eller husfolk eller, om de ej anträffas, *anslagen* å hans husdörr; vare det ock giltt.

Skall utmätning ———— åtta dagar.

Har gäldenären ———— av nöden.

193 §.

Förordnande, varom i 192 § sägs, må ej verkställas, med mindre underrättelse därom, att verkställighet är sökt, blivt genom utmätningsman meddelad den, som ansökningsavser, sist fyra dagar före vräkningen. Har underrättelsen, av utmätningsmannen skriftligen utfärdad, bevisli-

60 §.

Underrättelse, varom i 59 § sägs, skall, för att anses giltig, meddelas gäldenären genom utmätningsman. Har underrättelsen, av utmätningsmannen skriftligen utfärdad, bevisligen kommit gäldenären annorledes tillhanda eller ock, om han, i sitt hemvist sökt, ej kunnat där anträffas, blivit sist dagen före utmätningen meddelad hans make eller husfolk eller, om de ej anträffas, *i slutet kurlert avlämnad i hans hemvist eller fäst* å hans husdörr; vare det ock giltt.

193 §.

Förordnande, varom i 192 § sägs, må ej verkställas, med mindre underrättelse därom, att verkställighet är sökt, blivt genom utmätningsman meddelad den, som ansökningsavser, sist fyra dagar före vräkningen. Har underrättelsen, av utmätningsmannen skriftligen utfärdad, bevisli-

¹ Senaste else av 60 § se SFS 1920: 418 och av 193 § se SFS 1925: 142.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

gen kommit den, som ansökningen avser, annorledes tillhanda inom tid, som nyss är sagd, eller ock, om han, i sitt hemvist sökt, ej kunnat där anträffas, blivit inom samma tid meddelad hans make eller husfolk eller, om de ej anträffas, *anslagen å hans husdörr*; vare det ock gillt. Har han ej stadigt hemvist i riket och ej heller känt ombud i orten, vare under rättelse, som nu är sagd, ej av nöden.

gen kommit den, som ansökningen avser, annorledes tillhanda inom tid, som nyss är sagd, eller ock, om han, i sitt hemvist sökt, ej kunnat där anträffas, blivit inom samma tid meddelad hans make eller husfolk eller, om de ej anträffas, *i slutet kuvert avlämnad i hans hemvist eller fäst å hans husdörr*; vare det ock gillt. Har han ej stadigt hemvist i riket och ej heller känt ombud i orten, vare under rättelse, som nu är sagd, ej av nöden.

Utmätningssmannen äge — — — — — stadgade tid.

Vad här — — — — — äga rum.

—————
Denna lag träder i kraft den 1 juli 1951.
—————

Utdrag av protokollet över justitiedepartementens ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 januari 1951.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, ANDERSSON, LINGMAN.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Zetterberg, anmäler fråga om *ändrade bestämmelser rörande formen för underrättelse om sökt utmätning m. m.* och anför därvid följande.

Gällande rätt.

Utmätning kan i allmänhet lagligen verkställas utan hinder av att gäldenären ej är tillstädes vid förrättningen. För de fall, om vilka utsökningslagen handlar, framgår detta av 59 och 60 §§ samma lag. Där givna regler ha emellertid på grund av hänvisningar i skilda författningar eller i följd av analogi giltighet beträffande all utmätning. Blott i ett enda fall är gäldenärens närvaro vid utmätningsförrättningen erforderlig. Enligt 55 § utsökningslagen får utmätning ske för vissa icke domfästa auktionsfordringar under förutsättning att gäldenären är tillstädes vid utmätningstillfallet och därvid »utan jäv erkänner skulden».

För att utmätning skall få ske i gäldenärens frånvaro kräves i regel att gäldenären på förhand underrättats om »att utmätning för fordringen är sökt». Underrättelsen behöver icke innehålla uppgift om tidpunkten för den blivande förrättningen, och förrättningsstället måste uppgivas endast om egendom skall utmätas å annan ort än där gäldenären har sitt hemvist. Har utmätningsmannen själv muntligen underrättat gäldenären kan förrättningen genast taga sin början. Detsamma är förhållandet så snart skriftlig, av utmätningsmannen utfärdad underrättelse bevisligen kommit gäldenären tillhanda. Har gäldenären blivit sökt i sitt hemvist utan att där anträffas må sådan underrättelse meddelas hans make eller husfolk eller, om de ej anträffas, anslås å hans husdörr; utmätningsförrättningen får då äga rum tidigast nästföljande dag. Skall utmätning ske å gäldenären tillhörig egendom, som finnes å annan ort än där han har sitt hemvist och ej blivit av gäldenären uppgiven till utmätning, måste underrättelsen ha meddelats så tidigt att gäldenären kan bevaka sin rätt vid utmätningen. Det längsta rådrum, gäldenären för sådant ändamål äger åtnjuta, utgör åtta dagar.

Av bestämmelserna i 59 och 60 §§ utsökningslagen framgår vidare, att kravet på förutgången underrättelse bortfaller *dels* när det finns anledning att antaga, att »gäldenären håller sig undan eller rest bort, förty att han väntar utmätning», *dels* när gäldenären ej har stadigt hemvist i riket och ej heller känt ombud i orten, där utmätning skall ske, *och dels* när gäldenären till utmätning anvisat egendom utanför den ort där han har sitt hemvist.

När utmätning skall företagas i gäldenärens frånvaro skall i regel hans make eller husfolk eller annan, som har egendomen i vård eller besittning, tillsägas att närvara vid förrättningen. Kan förrättningsmannen icke finna någon sådan person riktas tillsägelsen till närboende granne, som anträffas. Utmättningsförrättningen äger emellertid rum även om tillsägelsen icke efterkommes.

I fråga om indrivning av resterande skatt finnas vissa speciella bestämmelser meddelade i uppbördsförordningen den 31 december 1945. Sålunda stadgas i 69 § att utmätningsman må uppdraga åt exekutionsbiträde att verkställa indrivning av skatt och att för sådant ändamål bl. a. förrätta utmätning av lös egendom, samt vidare att innan utmätningsman eller exekutionsbiträde vidtager indrivningsåtgärd han skall genom tjänstebrev anmana den skattskyldige att fullgöra sin betalningsskyldighet. Enligt 70 § 3 mom. andra stycket får utmätning även i gäldenärens frånvaro genast förrättas utan att sådan underrättelse, som i 59 och 60 §§ utsökningslagen sägs, meddelats honom. I ett särskilt fall skall dock gäldenären ha underrättelse jämte uppgift om förrättningsstället, nämligen när utmätning skall ske av gäldenären tillhörig fast egendom, som finnes å annan ort än där han har sitt hemvist. Denna underrättelse skall överbringas i rekommenderat tjänstebrev. Återkommer brevet såsom obeställbart, skall överexekutor, innan vidare åtgärder för egendomens försäljning vidtagas, efterforska gäldenärens vistelseort samt, om den utrönes, underrätta gäldenären om utmätningen på lämpligt sätt.

Bestämmelserna i 59 och 60 §§ utsökningslagen om särskild underrättelse såsom villkor för verkställighet äro icke tillämpliga å annan verkställighet än utmätning. Bestämmelser av liknande innehåll återfinnas emellertid i 193 § utsökningslagen. Dessa gälla så snart vräkning från fast egendom eller ur hus skall äga rum. Förordnande härom får ej verkställas med mindre underrättelse om den sökta verkställigheten blivit genom utmätningsman meddelad den som ansökningsavser sist fyra dagar före vräkningen. Har underrättelsen, skriftligen utfärdad av utmätningsmannen, bevisligen kommit den som skall vräkas tillhanda på annat sätt inom nämnda tid, räknas den som giltig. Detsamma gäller när sådan underrättelse, i det fall att den som avses med ansökningsavser ej kunnat anträffas i sitt hemvist, blivit sist fyra dagar före vräkningen meddelad hans make eller husfolk eller, om de ej anträffas, anslagen å hans husdörr. Underrättelse är icke erforderlig om den som skall vräkas ej har stadigt hemvist i riket och ej heller har känt ombud i orten.

Hänvisningar till bestämmelserna i 59 och 60 §§ utsökningslagen förekomma i vissa andra lagar. I 10 § tredje stycket lagen den 11 juni 1915 om avbetalningsköp stadgas sålunda angående rätt för utmättningsman att i vissa fall utan hinder av köparens frånvaro meddela handräckning för det sålda godsets återtagande, att vad i 59 och 60 §§ utsökningslagen är i fråga om utmätning föreskrivet skall äga motsvarande tillämpning. Enahanda bestämmelser äro meddelade i 15 § andra stycket lagen den 20 juni 1924 om viss panträtt i spannmål och i 15 § andra stycket lagen den 30 juni 1942 om viss panträtt i spånadslin och hampa i fråga om där avsedd handräckning.

Det må slutligen anmärkas, att utsökningslagen ej innehåller några regler om delgivning med juridisk person.

Framställning av justitieombudsmannen.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 1 december 1948 upptog justitieombudsmannen frågan om ändrade bestämmelser rörande formen för meddelande av underrättelse om sökt utmätning. Justitieombudsmannen vände sig därvid särskilt mot föreskriften i 60 § utsökningslagen om anslag å gäldenärens husdörr av sådan underrättelse. Frågan hade hos justitieombudsmannen väckts av *förste stadsfogden i Stockholm friherre O. Beck-Friis*, som i ett hos justitieombudsmannen anhängigt ärende anfört bland annat:

Under den tid Beck-Friis tjänstgjort som förste stadsfogde i Stockholm hade den oftast förekommande anledningen till irritation varit underrättelsernas anslående å husdörrarna. Beck-Friis kunde icke komma ifrån en känsla av att ansländet å en gäldenärs husdörr av en underrättelse om sökt utmätning i många fall uppfattades såsom ett sätt att trakassera gäldenären, att få honom att skämmas inför sina grannar och därigenom göra honom »mjuk», så att han betalade, alltså såsom en form av personalexekution. Många gånger hade Beck-Friis fått intrycket, att den omständigheten att en gäldenär på grund av en utmätning bleve av med någon sin tillgång bekymrade honom föga i jämförelse med det lidande, han ansåge sig ha fått utstå genom att underrättelsen om den sökta utmätningen anslagits å hans husdörr till allmänt beskådande av grannar och andra. Bestämelsen om underrättelsens anslående å husdörren härstammade möjligen från någon tid, då brevlådor icke funnos och skriftliga meddelanden i adressatens bortovaro därför måste fästas å husdörren, genom vilken adressaten förr eller senare kunde beräknas komma att passera. Nu för tiden torde väl om icke de allra flesta så dock en mycket stor del av hela antalet lägenheter i städerna vara försedda med brevlådor. Skulle man icke kunna tänka sig, att utmättningsmannens underrättelse i de fall, då brevlåda funnes, kunde av utmättningsmannen eller hans biträde få stoppas i denna? Och vore det i de fall, brevlåda icke funnes, nödvändigt, att underrättelsen anslöges till allmän genomläsning? Skulle det icke möjligen kunna tänkas, att underrättelsen kunde få nedstoppas i kuvert, som tillslötes, och därefter fästes vid dörren? Även en sådan åtgärd kunde visserligen förorsaka obehag, eftersom fästandet måste ske med utmättningsmannens sigill så att det framstode såsom klart, att det icke finge rubbas av obehöriga, och blotta upptäckten att en person fått ett brev från utmättningsmannen, vad detta nu än kunde innehålla, i många fall torde vara tillräckligt att framkalla grannarnas skadeglädje. Stoppades underrättelsen in i slutet kuvert, besparades gälde-

nären emellertid det obehaget att grannarna finge veta, vilka skulder han hade. Icke blott hänsyn till gäldenärerna kunde andragas som skäl för att överväga en ändring i bestämmelserna om underrättelsernas anslående å husdörrarna. I en storstad som Stockholm, där det hos utmätningsmannen förekommande gäldenärsklientelet icke blott i mycket stor utsträckning vore inneboende hos andra utan också ofta flyttade, där många människor hade samma namn och där antalet lägenheter i ett hus ofta vore så stort, att det vore omöjligt för värden eller portvakten att närmare hålla reda på vilka personer som vore inneboende i de olika lägenheterna, funnes vissa risker för att en utmätningsunderrättelse till en gäldenär, som av borgenären uppgåves vara inneboende hos viss annan person, bleve anslagen å dennes husdörr, oaktat gäldenären redan avflyttat eller kanske aldrig någonsin varit inneboende där. På grund av den skyndsamhet, med vilken utmätningsärendena — med hänsyn till gällande bestämmelser om utmätningsmannens redovisningsskyldighet inom viss tid — måste företagas, syntes det Beck-Friis omöjligt att helt undvika dylika missöden. Under den tid Beck-Friis tjänstgjort som förste stadsfogde hade också flera fall inträffat, där en underrättelse på grund av olyckliga omständigheter kommit att anslås å en husdörr, oaktat gäldenären icke varit boende innanför denna dörr. Med kännedom om den reaktion en utmätningsunderrättelses anslående utlöste funne Beck-Friis det förklarligt, att lägenhetsinnehavarna i dessa fall känt obehag av att underrättelsen anslågs å deras dörrar och gärna velat i hårda ordalag förklara, vilket oerhört fel som begåtts och vilket oerhört lidande som tillfogats dem genom underrättelsens anslående. Om underrättelserna icke behöfve anslås utan i stället kunde nedstoppas i brevlåda eller i slutet kuvert fästas vid dörren, skulle dylika otrevliga situationer kunna undvikas.

Justitieombudsmannen hörde styrelserna för föreningen Sveriges stadsfogdar och föreningen Sveriges landsfiskaler. *Styrelsen för föreningen Sveriges stadsfogdar* yttrade:

Det i städerna nu tillämpade systemet för gäldenärens underrättande om sökt verkställighet hade visat sig säkert, effektivt och praktiskt. Någon anledning till principiell ändring av utsökningslagens bestämmelser därutinnan syntes därför enligt styrelsens förmenande icke föreliggande. I fråga om detaljbestämmelserna ville styrelsen emellertid icke underlåta att framhålla, att föreskriften om underrättelsens anslående å gäldenärens husdörr icke kunde anses stå i överensstämmelse med tidsförhållandena. Bestämmelsen tillämpades med synnerlig varsamhet och under iakttagande av all möjlig hänsyn till gäldenären samt komme till användning i relativt få fall. Innan anslag skedde verkställdes jämväl en mycket noggrann undersökning. Gäldenären söktes för delgivningen vid särskilda tillfällen och dagar. Därjämte undersöktes på mantalskontoret, att gäldenären fortfarande vore mantalskriven under uppgivna adressen. Gäldenären efterfrågades i fastigheten hos dess ägare, vice värd och i fastigheten boende personer. Först sedan kunskap sålunda vunnits, att gäldenären vore där boende, skedde anslag. Med tillämpning av ett så beskrivet förfarande kunde missöden undvikas. Ej heller hade, såvitt för styrelsen vore känt, missöden i förevarande avseende inträffat i landsorten. Det oaktat läte det sig icke förnekas, att ett anslående av underrättelsen å dörren vore till sin natur anstötligt för gäldenären och molbjudande för den, som vore tvungen att så föfara.

Styrelsen föreslog, att anslag av underrättelsen skulle få ske genom att underrättelsen nedlades i brevlåda, om sådan funnes, men eljest anbragtes utan sigill å dörren i tillslutet, med adressatuppgift försett konvolut.

Även *styrelsen för föreningen Sveriges landsfiskaler* tillstyrkte en ändring av ifrågavarande bestämmelser samt yttrade:

Att ersätta nuvarande bestämmelser med en föreskrift att underrättelsen som regel borde nedläggas i brevlåda, därest sådan finnes, syntes icke lämpligt. Däremot förefölle det rimligt, att underrättelsen skyddades mot insyn från obehöriga, exempelvis genom att den avlämnades i slutet kuvert, försett med påskrift om gäldenärens namn och adress, samt först i detta skick fästes på husdörren. Funnes brevlåda i eller på själva dörren, borde hinder icke möta att nedlägga underrättelsen i brevlådan. I sådant fall behöfve underrättelsen tydligen icke tillslutas.

För egen del anförde *justitieombudsmannen*:

Ansländet av en underrättelse å gäldenärens husdörr torde näppeligen göra större nytta i delgivningshänseende än nedläggandet av en underrättelse i gäldenärens brevlåda. Däremot kan ett dylikt anslående av kungörelsen medföra olägenhet eller skada icke blott för gäldenären utan även för utomstående personer. Vad Beck-Friis härutinnan anført synes mig värt beaktande. I fall, då gäldenären icke hyr lägenhet direkt av husvärden utan exempelvis hyr möblerat rum i en av annan förhyrd lägenhet, kan ansländet av en utmättningsunderrättelse på gäldenärens dörr ofta lända lägenhetsinnehavaren till skada. Den omständigheten att utmättningsunderrättelsen avser en annan person än den som hyr lägenheten av husvärden torde i flertalet fall icke observeras av de många hyresgäster, som i ett nutida hus passera förbi en dörr, å vilken dylik underrättelse är anslagen. Lägenhetsinnehavaren kan på sådant sätt bliva utsatt för ett mindre angenämt intresse från övriga hyresgästers sida och få ett mindre gott rykte i soliditetshänseende. Att olägenheter på sådant sätt kunnat drabba saken alldeles ovidkommande personer har jag iakttagit i flera fall. Härstädes anförda klagomål i nämnda hänseende ha icke kunnat föranleda någon åtgärd, då vederbörande utmättningsman endast följt de i lagen givna föreskrifterna om underrättelsens anslående på gäldenärens husdörr.

Justitieombudsmannen anförde vidare, att det enligt hans mening skulle vara möjligt att undvika de missförhållanden, som vidlåde delgivningsförfarandet enligt 60 § utsökningslagen, genom en ändring av föreskrifterna däri till överensstämmelse med reglerna i 33 kap. rättegångsbalken om delgivning i tvistemål av annan handling än stämning. Enligt dessa regler kunde delgivning äga rum genom ett förfarande som vore både enklare och mindre uppseendeväckande än det i 60 § utsökningslagen föreskrivna. Underrättelse om sökt utmätning borde kunna delgivas på samma sätt. Mot det föreslagna förfarandet, att underrättelsen skulle få inneslutas i kuvert och nedläggas i gäldenärens brevlåda eller i slutet kuvert fästas å hans dörr, vore i och för sig icke något att erinra, men det syntes justitieombudsmannen i allt fall lämpligast, att bestämmelserna om delgivning av utmättningsunderrättelse i möjligaste mån anslötes till vad som gällde om delgivning enligt 33 kap. 8 § rättegångsbalken.

Enligt sistnämnda lagrum, första stycket, gäller, att om den som sökes för delgivning har känt hemvist inom riket men ej träffas där, handlingen får överlämnas till vuxen medlem av det hushåll han tillhör eller, när sådan ej träffas, till hans hyresvärd, om denne bor i samma hus, eller till portvakt

eller annan, som i hyresvärdens ställe har tillsyn över huset och där har sin bostad. Driver den sökta rörelse med fast kontor och träffas han ej där under vanlig arbetstid, får handlingen å kontoret överlämnas till där anställt biträde.

Departementspromemorian.

Med anledning av justitieombudsmannens framställning upprättades inom justitiedepartementet en promemoria angående ändrade bestämmelser rörande delgivning av underrättelse om sökt utmätning. I promemorian anfördes, att det givetvis kunde ifrågasättas, huruvida de berörda bestämmelserna i utsökningslagen borde göras till föremål för ändring utan avbidan på den allmänna omarbetning av utsökningslagen, varom framställning gjorts. Emellertid vore, som justitieombudsmannen framhållit, stadgandet i 60 § utsökningslagen om anslag å husdörr av underrättelse om sökt utmätning otvivelaktigt i vissa hänseenden mindre lämpligt. Som justitieombudsmannen jämväl anfört låge det nära till hands att jämföra stadgandet med de i 33 kap. rättegångsbalken upptagna bestämmelserna om delgivning. Att i 60 § utsökningslagen införa en allmän hänvisning till rättegångsbalkens regler om delgivning (av annan handling än stämning) syntes emellertid ej vara lämpligt. Såsom den enklaste utvägen anvisades i promemorian att i 60 § första stycket, för det fall att gäldenären ej kunnat anträffas i sitt hemvist, införa regler om s. k. surrogatdelgivning (d. v. s. delgivning genom överlämnande till annan än gäldenären), motsvarande dem i 33 kap. 8 § första stycket rättegångsbalken. I andra stycket av sistnämnda paragraf stadgas för det fall att surrogatdelgivning ägt rum, att meddelande därom skall med posten sändas till den sökta under hans vanliga adress. Det anmärktes i promemorian, att en dylik föreskrift stundom ej vore till något gagn, när delgivningen ägt rum så sent som dagen före utmätningen, vilket enligt 60 § första stycket utsökningslagen vore medgivet; om underrättelsen sändes omedelbart kunde den emellertid antagas i de allra flesta fall hinna fram till gäldenären före utmätningen, och en föreskrift av angivna innehåll syntes därför böra meddelas. Vidare borde givas föreskrift motsvarande innehållet i 33 kap. 10 § andra stycket rättegångsbalken. Här stadgas att den, till vilken handling enligt 33 kap. 8 § rättegångsbalken överlämnats, har att svara för att handlingen, så snart ske kan, kommer den sökta till handa; vid handlingens överlämnande skall han erinras därom.

I anslutning till promemorian hade upprättats ett utkast till lag om ändrad lydelse av 60 § utsökningslagen. Utkastet är såsom bilaga fogat vid detta protokoll (*Bilaga A*).

Yttranden över justitieombudsmannens framställning och promemorian.

Över justitieombudsmannens framställning och promemorian avgåvos efter remiss yttranden av Svea hovrätt, Göta hovrätt, länsstyrelsen i Stockholms län (efter hörande av länsavdelningen av föreningen Sveriges lands-

fiskaler), länsstyrelsen i Värmlands län (efter hörande av länsavdelningen av nämnda förening och av stadsfogden i Karlstad), förste stadsfogden i Stockholm, styrelsen för Sveriges advokatsamfund samt styrelserna för föreningen Sveriges stadsfogdar och föreningen Sveriges landsfiskaler.

Promemoriaförslaget har — helt eller i väsentliga delar — lämnats utan erinran av *Göta hovrätt*, *de båda länsstyrelserna*, *stadsfogden i Karlstad*, *styrelsen för advokatsamfundet* och *styrelsen för stadsfogdeföreningen*. Också de remissinstanser, vilka ej tillstyrkt promemoriaförslaget, ha ansett de nuvarande bestämmelserna vara i behov av viss omarbetning i den riktning, förslaget angiver. *Förste stadsfogden i Stockholm*, *styrelsen för landsfiskalsföreningen* ävensom *denna förenings länsavdelningar* ha förordat vissa omedelbara jämkningar i gällande bestämmelser, varemot *Svea hovrätt* förklarar sig anse lämpligast att hela frågan finge anstå i avbidan på en allmän omarbetning av utsökningslagen. Till stöd för denna ståndpunkt har hovrätten främst anfört, att ehuru bristen på regler i förslaget om hur delgivning med juridiska personer skall ske kunde försvaras med att ej heller gällande utsökningslag innehölle sådana regler, det vore uppenbart olämpligt att vid lagstiftning inom detta område låta den nämnda ofullständigheten bestå. Väl funne hovrätten vissa olägenheter förenade med anslag å husdörr men dessa syntes dock icke vara större än att ett uppmykande och förbättrande av förfarandet inom dess nuvarande ram skulle vara möjligt. Hovrätten har i detta sammanhang framhållit, att anslag å gäldenärens eller svarandens husdörr vore en sakligt ganska effektiv åtgärd, enär han, om han icke direkt hölle sig undan, i de flesta fall torde erhålla del av meddelandet, något som däremot knappast kunde sägas om det anslags- och kungörelseförfarande, vilket som sista utväg upptagits i nya rättegångsbalken.

I flertalet yttranden har såsom en brist i promemoriaförslaget betecknats, att någon utväg icke anvisades för den händelse att gäldenären icke anträffades och det ej heller eljest funnes någon, till vilken underrättelsen med laga verkan kunde lämnas. Sålunda har *styrelsen för landsfiskalsföreningen* yttrat, att det icke syntes vara något att erinra mot förslaget såvitt anginge delgivning inom stad eller annan tätbebyggd ort. Beträffande landsbygden, med dess ofta glest boende befolkning, skulle däremot enligt styrelsens mening säkerligen mången gång intet av de föreslagna delgivningssätten kunna tillämpas, med påföljd att kostnaderna komme att stiga genom de upprepade delgivningsförsök, som bleve nödvändiga. En icke önskvärd försening av verkställigheten i utsökningsärendena måste enligt styrelsens åsikt också befaras bli följden, om delgivning genom underrättelsens anbringande på gäldenärens husdörr icke längre finge ske. *Förste stadsfogden i Stockholm* har anfört:

Tämligen ofta är det omöjligt att anträffa någon, som bor i samma lägenhet som gäldenären, eller husvärd, portvakt eller annan dylik person, som bor i huset. Så kan vara förhållandet såväl då gäldenären bor i hyreshus som då han har egen villa. (I den numera mycket vanliga typ av hyreshus,

som består av ett komplex av ett flertal byggnader, finnes som regel icke i varje hus en därstädes boende portvakt eller dylik person.) — — — I dessa fall måste ju, enligt förslaget, eftersom det icke existerar någon person, som i gäldenärens ställe kan mottaga underrättelsen, gäldenären personligen anträffas, innan utmätning kan ske. I en del av fallen är det kanske möjligt att efter upprepade försök å olika tider å dygnet så småningom anträffa gäldenären. I andra fall har kanske gäldenären för en längre tid rest bort utan att det kan anses, att resan företagits, förty att gäldenären väntar utmätning. — — — Hänsyn till borgenären kräver, att önskemålet att bespara gäldenären obehaget att få underrättelsen anslagen å dörren till allmän genomläsning icke tillgodoses på ett sådant sätt, att borgenären, som kanske i ekonomiskt avseende har det betydligt sämre ställt än gäldenären, berövas den nu befintliga möjligheten att inom rimlig tid erhålla verkställighet. Jag får för min del därför i underdånighet avstyrka, att bestämelsen om att underrättelsen under vissa betingelser får anslås å dörren slopas utan att något annat liknande men mera smakligt förfarings-sätt införes.

Liknande synpunkter på frågan om lämpligheten att helt avskaffa anslag å husdörr ha anförts av *länsstyrelsen i Stockholms län, styrelsen för advokatsamfundet* samt *landsfiskalsföreningens länsavdelningar*.

Förste stadsfogden i Stockholm har vidare förklarat, att den enligt promemorieförslaget följande ökningen av den krets av personer, till vilka underrättelse skulle kunna lämnas med giltig verkan, otvivelaktigt i och för sig vore ägnad att i viss mån undanröja olägenheterna med nuvarande system. Samtidigt innebure förslaget emellertid en viss minskning av berörda personkrets. Förste stadsfogden åsyftade därvid det föreslagna utbytet av uttrycket »make eller husfolk» mot »vuxen medlem av det hushåll han tillhör». I praxis hade ordet »husfolk» tolkats så vidsträckt, att varje vuxen person, som bodde i samma lägenhet som gäldenären, oberoende av om han tillhörde samma hushåll som gäldenären, inräknats bland husfolket. Utrymme för en sådan lagtillämpning borde enligt förste stadsfogdens mening alltjämt finnas.

Förste stadsfogden har härefter erinrat om det av honom i hans yttrande till justitieombudsmannen framförda förslaget, att underrättelsen skulle kunna få läggas i gäldenärens brevlåda, samt tillagt, att därest brevlåda ej finnes underrättelsen borde i slutet kuvert fästas å dörren. Därvid vore det enligt den mening, förste stadsfogden numera omfattade, icke erforderligt att fästandet skedde med utmätningssmannens sigill.

Förslag om att underrättelsen skulle få fästas i slutet kuvert å gäldenärens dörr har framförts även av *länsstyrelsen i Värmlands län och länets avdelning av landsfiskalsföreningen*, enligt vilkas yttranden kuvertet borde vara försett med tjänstestämpel, samt vidare av *styrelsen för landsfiskalsföreningen och föreningens länsavdelning i Stockholms län*, vilka båda framhållit, att kuvertet icke borde vara försett med myndighetens sigill eller namn men däremot borde upptaga gäldenärens namn och adress.

I de yttranden som avgivits av *styrelsen för stadsfogdeföreningen och av förste stadsfogden i Stockholm* har framställts anmärkning mot förslagens

regler om avsändande av meddelande med posten till gäldenären om att surrogatdelgivning ägt rum. Dessa erinringar gå ut på att dylikt postmeddelande vore överflödigt när underrättelsen överlämnats till vuxen hushållsmedlem och även i vissa andra fall ej fyllde någon funktion. Förste stadsfogden har likväl anmärkt, att postmeddelandet kunde vara av värde om gäldenär, som rest bort, ordnat med eftersändning av sin post; emellertid innebure icke ens nuvarande anslagsförfarande någon garanti för att gäldenären verkligen finge del av underrättelsen. *Styrelsen för landsfiskalsföreningen* och *föreningens avdelning i Stockholms län* ha uttalat att även vid den av dem föreslagna delgivningsmetoden — underrättelsens anbringande i slutet kuvert å gäldenärens dörr — meddelande om delgivningen borde med posten översändas till gäldenären.

Departementschefen.

På sätt framgår av den förut lämnade redogörelsen för gällande rätt är det vid utmätning i allmänhet ej nödvändigt, att gäldenären är tillstädes. Som villkor för att förrättningen skall få äga rum i gäldenärens frånvaro gäller emellertid vanligen, att i den form, som angives i 60 § utsökningslagen, underrättelse meddelats gäldenären om att utmätning blivit sökt samt rörande borgenären, exekutionstiteln och fordringens belopp. Tidpunkten för den blivande förrättningen behöver aldrig angivas och platsen endast i vissa särskilda fall. Underrättelsen skall ej innehålla något föreläggande för gäldenären att företaga något i exekutionsärendet, såsom att inställa sig vid utmätningen eller dylikt. Sätillvida är underrättelsen ej att jämställa med de förelägganden av olika slag, med tanke på vilka den judiciella processens delgivningsregler ha tillkommit. Underrättelsen sker helt i gäldenärens intresse. Dess uppgift är främst att bereda gäldenären tillfälle att avstyra utmätning genom betalning (kvittning) eller, i vissa fall, genom ställande av pant eller borgen eller genom nedsättning. Gäldenären kan ock vilja söka komma överens med borgenären om avvikelse från utmätningens ordningen eller anvisa egendom till utmätning eller på annat sätt bevaka sina intressen.

Stadgandena om underrättelse till utmätningsgäldenär tillämpas för närvarande, åtminstone i stor utsträckning, på det sättet, att utmätningssmannen först med posten till gäldenären översänder underrättelsen i två exemplar med begäran att det ena exemplaret måtte återsändas försett med bevis om mottagandet. Det förekommer ock, att ett exemplar av underrättelsen sändes i rekommenderat brev med mottagningsbevis. Ibland innefattar underrättelsen anmodan till gäldenären att inom viss tid till utmätningssmannen inbetala fordringens belopp vid äventyr att eljest utmätning sker. Om ej mottagningsbevis inkommer inom viss tid, sker delgivning genom utmätningssmannen själv, genom fjärdingsman eller genom exekutionsbiträde. Kan delgivningen ej genomföras genom underrättelsens överlämnande i första hand till gäldenären eller, där denne ej anträffas, till hans make eller husfolk, anslås underrättelsen å gäldenärens husdörr.

De erinringar, som framställts mot det föreskrivna underrättelseförfarandet, avse väsentligen, att anslag å gäldenärens husdörr medför stora olägenheter för gäldenären och ofta nog också för andra personer. Dessa erinringar äro utan tvivel berättigade.

Stadgandet om underrättelse genom anslag å gäldenärens dörr är mycket ålderdomligt. Det inflöt i utsökningslagen från II. kap. 3 § utsökningsbalken i 1734 års lag, där anslaget emellertid närmast var en form för delgivning i exekutiv process inför Konungens befallningshavande. Anslaget motsvarar också det förfarande som enligt 11 kap. 9 § andra stycket äldre rättegångsbalken kunde tillämpas vid delgivning av stämning för vissa fall när svaranden veterligen var ur riket faren utan att upplysning kunnat vinnas om hans uppehållsort. Detta delgivningssätt förekommer däremot icke i nya rättegångsbalken.

Sedan flera år är en genomgripande reform av vår utsökningsrätt aktuell. Det kunde under sådana förhållanden ifrågasättas, om det är lämpligt att utan avvaktande av denna reform nu föreslå en ändring i en sådan detaljfråga som den förevarande. Även om reformarbetet skulle kunna igångsättas tämligen snart skulle detta emellertid först om åtskilliga år kunna leda till lagstiftning. Under sådana förhållanden och då de olägenheter som äro förknippade med de nuvarande reglerna onekligen äro betydande, synas inga invändningar kunna riktas mot en partiell reform, helst som denna ej på något sätt torde behöva föregripa en mera definitiv reglering.

Genom 33 kap. nya rättegångsbalken »om inlaga i rättegång och om delgivning» ha bestämmelserna om delgivning i rättegång erhållit en utformning, som är mera rationell och lämpad till en nyare tids krav än reglerna i 11 kap. äldre rättegångsbalken. Det kunde under sådana förhållanden synas naturligt att, som justitieombudsmannen föreslagit, ändra de ålderdomliga delgivningsbestämmelserna i 60 § utsökningslagen till överensstämmelse med vad som numera gäller om delgivning i rättegång. En sådan ändring skulle emellertid innebära, att i utsökningslagen infördes bestämmelser, som nu sakna motsvarighet där, t. ex. om delgivning med juridiska personer. Lämpligheten av en dylik utvidgning, vid en tidpunkt då en genomgripande omarbetning av hela utsökningsrätten är tämligen nära förestående, torde kunna ifrågasättas. En direkt hänvisning i 60 § utsökningslagen till delgivningsreglerna i rättegångsbalken skulle också innebära en av förhållandena ej påkallad utsträckning av underrättelseplikten; det må erinras om att under vissa förhållanden underrättelse nu ej erfordras.

I departementspromemorian hade man av nu angivna anledningar valt en annan väg, nämligen att med bibehållande av 60 § utsökningslagen i övrigt oförändrad införa regler om surrogatdelgivning med fysisk person, motsvarande nya rättegångsbalkens regler därom.

Emellertid synes man kunna ifrågasätta om det är lämpligt att ens i denna mycket begränsade utsträckning anknyta till rättegångsbalkens delgivningsregler. Det är icke uteslutet att dessa regler, just såvitt angår surro-

gatdelgivning, inom kort kunna behöva underkastas viss jämkning. Svårigheter uppstå ock när det gäller att finna en form för uppfyllande av kravet på underrättelse för de fall, när man icke kan anträffa vare sig gäldenären eller någon annan, till vilken underrättelsen med laga verkan skulle få överlämnas. Att efterbilda de i 33 kap. 12 § rättegångsbalken givna reglerna om delgivning genom anslag å en för allmänheten tillgänglig plats i rättens kansli samt meddelande i allmänna tidningarna och för vissa fall också i annan tidning bör i förevarande sammanhang icke övervägas, bl. a. med hänsyn till att borgenärens möjligheter att snabbt erhålla utmätning allvarligt skulle försämrast.

Vid övervägande av den lämpligaste lösningen bör man enligt min mening taga fasta på det av mig nyss omnämnda förhållandet, att underrättelsen enligt 59 och 60 §§ utsökningslagen till sin funktion ej motsvarar de delgivningar, som reglerna i 33 kap. rättegångsbalken närmast avse. Något hinder att göra underrättelseförfarandet enklare än delgivningsförfarandet enligt 33 kap. rättegångsbalken torde ej finnas. Det föreliggande spørsmålet gäller ju egentligen endast att söka undanröja de olägenheter som äro förknippade med det nu föreskrivna anslagsförfarandet. Lagstiftningsåtgärderna böra därför inskränkas till vad som erfordras för att afhjälpa dessa olägenheter. Mycket synes mig tala för att den bästa lösningen ligger i det av förste stadsfogden i Stockholm framförda förslaget, att underrättelsen skall få i slutet kuvert nedläggas i gäldenärens brevlåda, om sådan finnes, eller, likaledes i slutet kuvert, fästas å hans dörr. En underrättelse som överbringas på detta sätt kan beräknas komma till gäldenärens kännedom lika säkert som om man förfar enligt nu gällande regler. I några av yttrandena har ägnats särskild uppmärksamhet åt frågan, huruvida i de fall, då underrättelsen måste fästas å dörren, kuvertet med underrättelsen bör vara försett med utmätningssmannens stämpel eller fästas med hans sigill. Det har framhållits, att det skulle vara mest skonsamt för gäldenären, om det ej framginge, att kuvertet härrörde från utmätningssmannen. Emellertid må erinras om att det måste anses angeläget — även för gäldenären — att anslaget åtnjuter det rättsskydd som stadgandet i 10 kap. 12 § strafflagen om straff för skadande eller borttagande av »myndighets anslag eller insegel» erbjuder. Det torde därför i regel vara behöfligt att det angives varifrån kuvertet härrör. Det är säkerligen mindre uppseendeväckande, om så sker genom en anteckning på kuvertet än genom att detta fästes å dörren med särskilda sigill. Någon uttrycklig föreskrift i detta ämne torde emellertid ej vara erforderlig. Likaså torde utan särskilt stadgande vara uppenbart att å kuvertet — oavsett om det nedlägges i brevlåda eller fästes å dörren — måste finnas angivet, till vem det däri inneslutna meddelandet är riktat. Lagtexten synes lämpligen kunna erhålla den formuleringen att underrättelsen — om gäldenären eller dennes make eller husfolk ej anträffas — skall i slutet kuvert avlämnas i gäldenärens hemvist eller fästas å hans husdörr. Avlämnandet i hemvistet bör tydligen i regel ske genom att kuvertet nedlägges i brevlåda. Också en brevlåda av den typ, som är anbragt utanpå en

dörr eller en vägg, torde kunna begagnas med laga verkan. Underrättelsen torde däremot ej kunna anses avlämnad i hemvistet om den nedlagts i en brevlåda utan yttre samband med bostaden, t. ex. nere vid grinden eller vid närmaste korsväg. Att underrättelsen icke bör fästas å husdörren om den kan avlämnas i hemvistet torde icke behöva komma till uttryck i lagtexten.

Något utrymme för föreskrifter om efterföljande postunderrättelse angående verkställd delgivning torde ej förefinnas.

Jag vill understryka att man med denna lösning ej bör anses ha på något sätt bundit sig i fråga om hur delgivningsreglerna i en reviderad utsökningsslag böra vara utformade. Detta spörsmål bör framdeles bli föremål för en fullt fri omprövning i sitt vidare sammanhang.

Det med 60 § i nu förevarande avseende analoga stadgandet i 193 § utsökningsslagen torde böra undergå motsvarande ändring.

Lagändringarna torde böra träda i kraft den 1 juli 1951.

I enlighet med vad sålunda anförts har inom departementet upprättats förslag till lag om ändrad lydelse av 60 och 193 §§ utsökningsslagen.

Föredraganden hemställer, att lagrådets utlåtande över ifrågavarande lagförslag, av den lydelse bilaga (*Bilaga B*) till detta protokoll utvisar¹, måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Lars Nordvall.

---

¹ Denna bilaga, som är lika lydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här uteslutits.

U t k a s t

till

L a g**om ändrad lydelse av 60 § utsökningslagen.**

Härigenom förordnas att 60 § utsökningslagen skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

60 §.

Underrättelse, varom i 59 § sägs, skall, för att anses giltig, meddelas gäldenären genom utmätningssman. Har underrättelsen, av utmätningssmannen skriftligen utfärdad, bevisligen kommit gäldenären annorledes tillhanda eller ock, om han, i sitt hemvist sökt, ej kunnat där anträffas, blivit sist dagen före utmätningen meddelad vuxen medlem av det hushåll han tillhör eller, om sådan ej träffas, hans hyresvärd, om denne bor i samma hus, eller portvakt eller annan, som i hyresvärdens ställe har tillsyn över huset och där har sin bostad; vare det ock giltt. Driver gäldenären rörelse med fast kontor och träffas han ej där under vanlig arbetstid, må ock underrättelsen å kontoret överlämnas till där anställt biträde. Har underrättelsen överlämnats till annan än gäldenären, skall meddelande om att handlingen sålunda överlämnats med posten översändas till gäldenären under hans vanliga adress. Den till vilken underrättelsen överlämnats, svare för att den, så snart ske kan, kommer gäldenären tillhanda; vid underrättelsens överlämnande skall han erinras därom.

Skall utmätning — — — åtta dagar.

Har gäldenären — — — av nöden.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1949.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 16 januari 1951.

Närvarande:

justitieråden EKBERG,
STRANDBERG,
LJUNGGREN,
regeringsrådet BJÖRKHOLM.

Enligt lagrådet den 13 januari 1951 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 12 januari 1951, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag om ändrad lydelse av 60 och 193 §§ utsökningslagen*.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av e. o. hovrättsassessorn B. Alexanderson.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:
Bengt Larson.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementetsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 19 januari 1951.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, ANDERSSON, LINGMAN.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Zetterberg, anmäler lagrådets den 16 januari 1951 avgivna utlåtande över det den 12 januari samma år till lagrådet remitterade förslaget till *lag om ändrad lydelse av 60 och 193 §§ utsökningslagen*.

Med förmålan att förslaget av lagrådet lämnats utan erinran hemställer föredraganden att det måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställer förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Karl Gustaf Grönhagen.